

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМИТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 24 (1438). 4 ВЕРЕСНЯ 1981 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

31 СЕРПНЯ, 12-та година на дня Сонце. Благодат. Піднесений настрий. Біля головного корпусу університету шикують колони першокурсників. Урочисті обличчя світяться натхненням і щастям: такий день, така по-дія!

На східці до трибуни виходять представники ректорату, партійної, комсомольської і профспілкової організацій, викладачі, Владо звучать фанфари: «Слухайте всі!». Урочистий ритуал посвячення в студенти розпочався.

Відкривас це свято секретар парткому університету доцент Л. Х. Калустян:

— Дорогі першокурсники! Сьогодні відбувається знаменна подія в вашому житті і в житті нашого вузівського колективу. Після вступних іспитів ви завоювали право бути студентами Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова — одного із найстаріших вузів країни, що має славні революційні, наукові і трудові традиції.

Секретар парткому звертає увагу юних студентів на ті нові завдання, які стоять перед ними тепер, говорить про велике благо навчатись, дане соціалістичною Батьківщиною, підтверджене новою Конституцією Радянського Союзу, про моральний обов'язок перед пам'ятю викладачів і студентів, що загинули в роки Ве-

ВОГОНЬ ЗНАТЬ ЗАПАЛЕНО

ликою Вітчизняної війни — вчитися якнайкраще.

Хвилина мовчання. Під звуки «Реквієму» представники факультетів покладають квіти до підніжжя пам'ятника студентам, викладачам і співробітникам університету, які загинули під час війни.

— Високим стремлінням, продовжує тов. Калустян, — виконати рішення ХХVI з'їзду КПРС. ХХVI з'їзду Компартії України, посилити якість і ефективність роботи — проникнута вся діяльність університетського колективу, тому потрібно працювати сьогодні набагато краще, ніж учора. Генеральний секретар ЦК КПРС, голова Президії Верховної Ради СРСР тов. Л. І. Брежнєв, виступаючи на Всесоюзному з'їзді студентів, говорив про ті головні пріоритети, які визначають радянського молодого спеціаліста: це — висока ідейність, професійна підготовка, розвинене почуття громадського обов'язку, суспільна активність.

Поряд з радянськими студентами на I курсі будуть навчатись представники соціалістичних країн свободолюбивої Африки, Азії та Латинської Америки. Від імені парткому, ректорату, комсомольської і профспілкової організацій тов. Калустян бажає іноземним громадянам

великих успіхів в оволодінні знаннями, щоб вони плідно застосовували їх в будівництві нового життя у себе на батьківщині.

Слово надається секретареві Одеського обкому Компартії України тов. Г. Д. Максименко. Вітаючи студентів зі вступом до Одеського державного університету, підкресливши, що нашій країні дуже потрібні висококваліфіковані спеціалісти, він сказав: «Сьогодні розвиток науки йде вперед великими кроками. Величезну армію студентів та аспірантів збагачують знаннями викладачі, серед яких в університеті 70 докторів наук, професорів, близько 400 кандидатів наук, доцентів. Діють 2 учбово-науково-виробничих комплекси. В трудових успіхах колективу університету велика заслуга ректорату, парткому, комсомольської та профспілкової організацій. Обов'язок кожного студента — брати на себе відповідальні завдання і доводити їх до успішного кінця. Треба зберігати і примножувати славні трудові традиції рідного вузу, з гідністю і честю нести звання радянського студента».

Ректор університету, професор В. В. Сердюк розповів новому поповненню студент-

ської сім'ї про історію найстарішого з вузів країни, про його славні революційні, боїові і трудові традиції, про видатних вчених, викладачів, громадських діячів, які вчилися, виховувались в його стінах, працювали тут. Вітаючи першокурсників з початком нового навчального року, ректор закликав їх до класи всіх зусиль для успішного виконання заповіту великого Леніна «Вчитися, вчитися і ще раз вчитися», підкреслив, що колектив ОДУ, як і весь радянський народ, з великим піднесенням виконує історичні рішення ХХVI з'їзду КПРС. Підтримуючи ініціативу колективів Харківського, Донецького політехнічних і Дніпропетровського металургійного інститутів, Одеський державний університет бере підзвіщені зобов'язання, виконання яких залежатиме не тільки від викладачів та співробітників, а й від працьовитості, ентузіазму і дисципліни самих студентів.

Про безперервний розвиток в світлі рішень ХХVI з'їзду КПРС фізичних досліджень технологічних процесів та запровадження їх в народне господарство, про творчі ланки в науці, про обов'язок радянського студента невтомно займатись

творчим трудом говорить директор фізико-хімічного інституту АН УРСР, академік АН УРСР О. В. Богатський.

— Ви повинні стати нашою надійною зміною, від кожного з вас вимагається високо нести честь і славу університету, виконуючи величні накреслення ХХVI з'їзду КПРС. Перед вами світлі і прекрасні дороги, тож дерзайте, думайте, пробуйте! — звертається до студентської молоді лауреат наукою премії УРСР імені Палладіна декан біологічного факультету доцент В. М. Тоцький.

З початком студентського життя, з новим учебовим роком від імені 6 тисяч членів комсомольської організації ОДУ першокурсників вітає секретар комітету комсомолу І. М. Коваль. Зі словом відповідю виступила студента Г курсу хімфаку Г. Петурова.

За традицією ректор ОДУ вручає першокурсникам символічний ключ від Країни знань і студентський квиток. Запалюється символічний Вогонь знань.

Спалахнуло полум'я, гарячими іскрами воно відбивається в допілливих очах юнаків та дівчат. Над площею велично, під звуки «Пісні про Леніна», яку виконує оркестр, звучить клятва студентів вчитися так, як заповідав великий Ленін, берегти і примножувати славні традиції дорогої університету.

НАПЕРЕДОДНІ НАУЧАЛЬНОГО РОКУ ПЕРШОКУРСНИКИ ВСІХ ФАКУЛЬТЕТІВ ПРИШЛИ ДО ГОЛОВНОГО КОРПУСУ УНІВЕРСИТЕТУ. ВІДБУВСЯ РИТУАЛ ПОСВЯЩЕННЯ В СТУДЕНТИ. ВИСТУПАЄ СЕКРЕТАР ОБКОМУ КОМПАРТИУ КРАЇНИ Г. Д. МАКСИМЕНКО.

Фото М. РИЖАКА.

З новим
навчальним
роком,
друзі!

У Центральному Комітеті Компартії України

ПРО ІНІЦІАТИВУ КОЛЕКТИВІВ ХАРКІВСЬКОГО, ДОНЕЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНИХ І ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО МЕТАЛУРГІЙНОГО ІНСТИТУТІВ

Центральний Комітет Компартії України розглянув питання про ініціативу колективів Харківського ордена Леніна, Донецького ордена Трудового Червоного Пропора політехнічних і Дніпропетровського ордена Трудового Червоного Пропора металургійного інститутів. Професорсько-викладацький склад, інженерно-технічні працівники вузів, включившись у всесоюзне соціалістичне змагання, взяли підвищенні зобов'язання, спрямовані на поліпшення якості підготовки спеціалістів, більш ефективне використання наукового потенціалу.

Соціалістичними зобов'язаннями інститутів намічається підвищити якість навчального процесу, виконати високоефективні наукові розробки, які сприяли б прискоренню зростання продуктивності праці, економії сировини, матеріалів, палива, підвищенню надійності і довговічності продукції.

Надаючи важливого значення питанням дальнього зміцнення зв'язку вузів з виробництвом. Центральний Комітет Компартії України схвалив ініціативу колек-

тивів Харківського ордена Леніна, Донецького ордена Трудового Червоного Пропора політехнічних і Дніпропетровського ордена Трудового Червоного Пропора металургійного інститутів. Професорсько-викладацький склад, інженерно-технічні працівники вузів, включившись у всесоюзне соціалістичне змагання, взяли підвищенні зобов'язання, спрямовані на поліпшення якості підготовки спеціалістів, більш ефективне використання наукового потенціалу.

Соціалістичними зобов'язаннями інститутів намічається підвищити якість навчального процесу, виконати високоефективні наукові розробки, які сприяли б прискоренню зростання продуктивності праці, економії сировини, матеріалів, палива, підвищенню надійності і довговічності продукції.

Надаючи важливого значення питанням дальнього зміцнення зв'язку вузів з виробництвом. Центральний Комітет Компартії України схвалив ініціативу колек-

ТВОРЧИЙ СОЮЗ ВИЩОЇ ШКОЛИ І ВИРОБНИЦТВА — НА СЛУЖБУ П'ЯТИРІЧІ

Колективи Харківського ордена Леніна, Донецького ордена Трудового Червоного Пропора політехнічних і Дніпропетровського ордена Трудового Червоного Пропора металургійного інститутів, керуючись історичними рішеннями XXVI з'їзду КПРС, включившись у всесоюзне соціалістичне змагання за успішне виконання і перевиконання завдань одинадцятої п'ятирічки, з метою підвищення якості підготовки і поліпшення ідеально-політичного виховання спеціалістів, посилення їх впливу на виконання планів комуністичного будівництва, прискорення науково-технічного прогресу беруть на одинадцяту п'ятирічку такі зобов'язання:

удосконалювати навчальний процес шляхом його інтенсифікації, поліпшення якості викладання, застосування нових методів навчально-виховної роботи, які активізують самостійну діяльність студентів. Наполегливо добивається єдності ідеально-політичного, трудового і морального виховання, активної участі студентської молоді в громадсько-політичній діяльності. Запровадити з 1981—1982 навчального року нові робочі програми з усіх курсів, широко використовуючи при цьому останні досягнення науки і техніки, результати наукових досліджень. У світі рішень XXVI з'їзду

КПРС організувати вивчення нових спецкурсів, спрямованих на ознайомлення студентства з найперспективнішими шляхами розвитку науково-технічного прогресу. Забезпечити участь усіх студентів у науково-дослідній діяльності, освоєння ними обчислюальної техніки в інженерних і економічних розрахунках. Добитися, щоб не менш, як 85% дипломних проектів мали реальний характер;

— на доповненні до встановлених планів за рахунок удосконалення науково-дослідними установками, звернувшись особливу увагу на створення і вдосконалення діяльності існуючих навчально-науково-виробничих об'єднань і галузевих лабораторій. До 1983 р. завершити переход на програмно-цільовий метод планування наукових досліджень і впровадження їх результатів у виробництво. Достроково і на високому науково-технічному рівні виконати роботи з 9 союзних і 3 республіканських пільгових комплексних науково-технічних програм, 14 союзних і 11 республіканських науково-технічних програм по розв'язанню найважливіших науково-технічних проблем, у тому числі Харківським політехнічним інститутом — дослідження по створенню дизелів різного призначення з поліпшеними паливними характеристиками, розробці теч-

Дзержинського, ім. Петровського, «Криворіжсталі», «Запоріжсталь», коксохімічних і трубопрокатних заводів галузі, виробничих об'єднань «Харківський турбінний завод» ім. Кірова, «Серп і Молот», «Завод ім. Малишева», Полтавського заводу штучних алмазів і алмазного інструменту ім. 50-річчя СРСР, всесоюзних об'єднань «Союзінструмент» і «Союзабразив»;

— зміцнювати зв'язки з виробництвом, академічними і галузевими науково-дослідними установками, звернувшись особливу увагу на створення і вдосконалення діяльності існуючих навчально-науково-виробничих об'єднань і галузевих лабораторій. До 1983 р. завершити переход на програмно-цільовий метод планування наукових досліджень і впровадження їх результатів у виробництво. Достроково і на високому науково-технічному рівні виконати роботи з 9 союзних і 3 республіканських пільгових комплексних науково-технічних програм, 14 союзних і 11 республіканських науково-технічних програм по розв'язанню найважливіших науково-технічних проблем, у тому числі Харківським політехнічним інститутом — дослідження по створенню дизелів різного призначення з поліпшеними паливними ха-

рактеристиками, розробці технології виробництва азотної кислоти і водню для одержання азотних добрив і енергетичного палива; Дніпропетровським металургійним інститутом — роботи по створенню технології виробництва окатишів і агломерату з використанням у шихті феритної суміші, освоєнню нових фасонних профілів прокату, виплавці нержавіючих сталей в агрегатах газокисневого рафінування; Донецьким політехнічним інститутом — роботи по створенню технології вимання крутих пластів потужністю 0,7—1,2 м, автоматизації управління гідрошахтою. Укласти і виконати не менш як 2000 договірів про творчу співдружність. Створити філіали 15 профілюючих кафедр вузів на підприємствах, у галузевих і академічних науково-дослідних інститутах. Одержані в народному господарстві в одинадцятій п'ятирічці економічний ефект у розмірі 410 млн. карбованців від впровадження результатів наукових розробок, у тому числі Харківського політехнічного — 200 млн. крб., Дніпропетровського металургійного — 130 млн. крб., Донецького політехнічного інституту — 80 млн. крб.. Збільшити до 70% питому вагу науково-

дослідних робіт, спрямованих насамперед на забезпечення економії матеріалів, енергії, природних ресурсів, затрат праці, підвищення надійності, довговічності продукції і виконання на рівні винаходів. Одержані у 1981—1985 рр. не менш як 3400 авторських свідоцтв на винаходи і 50 патентів, продати 4 ліцензії. На базі виконаних досліджень підготувати 80 докторів і 680 кандидатів наук;

— забезпечити протягом п'ятирічки підвищення кваліфікації більш як п'яти тисяч спеціалістів для базових галузей промисловості.

Ми закликаємо колективи вищих навчальних закладів республіки, їх партійні, профспілкові і комсомольські організації підтримати нашу ініціативу і широко розгорнути соціалістичне змагання під девізом «Творчий союз вищої школи і виробництва — на службу п'ятирічці».

Запевняємо ленінський Центральний Комітет, Генеральний секретаря ЦК КПРС, Голову Президії Верховної Ради СРСР товариша Л. I. Брежнєва, що зробимо все необхідне для того, щоб з честью виконати взяті соціалістичні зобов'язання і внести гідний вклад у здійснення програми одинадцятої п'ятирічки.

Зобов'язання обговорені і прийняті на зборах колективів інститутів і погоджені з промисловими об'єднаннями і підприємствами.

ВІТАЄМО!

За досягнуті успіхи у виконанні завдань 10-ї п'ятирічки по підготовці спеціалістів для народного господарства України Президії Верховної Ради СРСР нагороджені:

ОРДЕНОМ
«ДРУЖБИ НАРОДІВ»

ТИХОНЕНКО Микола Якович — декан механіко-математичного факультету, доцент;

ФАЩЕНКО Василь Васильович — завідувач кафедрою, професор;

МЕДАЛлю
«ЗА ТРУДОВУ
ДОБЛЕСТЬ»

КРАСНИЙ Юрій Петрович — доцент;

МЕДАЛлю
«ЗА ТРУДОВУ
ВІДЗНАКУ»

ПЛОТНІКОВА Кіра Іванівна — старший науковий співробітник.

Від усього серця їх вітаємо з високими урядовими нагородами.

«МОЯ МРІЯ — УНІВЕРСИТЕТ...»

Зараз вони вже слухають в учбових аудиторіях перші лекції, сприймають світ науки з тим піднесенням, котрим відчущали першовідкривачі... острів, земного полюса, хімічні елементи, нафтових джерел, забутих древніх цивілізацій, да-леків зірок.

Але, все-таки, цікаво, що ж їх привело до університету, як вони склали вступні екзамени, як уявляють собі навчання в університеті!

Яків ФІСЕНКО (філфак):

— Я жив і навчався в сонячній Молдавії, але й Одеса стала для мене тепер рідним краєм — і сонячним і напрочуд гостинним. Бо багато читав і чув про неї ще в школі — від учительки російської мови та літератури Людмили Михайлівни Ракітній. Це вона запалила в мені любов до красного слова і благословила вчитись саме в Одеському державному університеті імені І. I. Мечникова.

Адлан ТАГАЕВ (юрфак):

— Я жив і навчався в селі Урус-Мартан (Чечено-Інгушетія). Здається, сама природа нашого краю народжує поетів, художників, мислителів, тут майже кожна людина — мудрець. А якщо зважити, що чимало із цих мудреців одержали вищу освіту в Одеському державному університеті, закінчивши, зокрема, юридичний

факультет, то неважко уявити, що і я, з дитинства схильний до літератури та філософії, теж обрав саме цю професію. Вона багато чим мене захоплює, бо, перш за все, відкриває великий світ творів Маркса, Енгельса, Леніна, історію народів, наукового комунізму, що допомагало мені в моїй комсомольській діяльності в школі, де я був секретарем комітету комсомолу.

— Студентське життя уявляю в світлих барвах не тому, що не буде труднощів, а тому, що сама причетність до науки, вічний з нею зв'язок для мене значить дуже багато. Оволодіватиму знаннями як найсумлінніше: хочу залишити в науці і свій творчий слід. Це — моя палка мрія.

Елеонора СОЛОНЕНКО (геофак):

— Я — одеситка, вчилася в

Ш № 64, давно знаю і мрію про університет, адже наш вчитель — географ закінчував цей вуз, сюди я кілька разів приходила на заняття для учнів.

— Екзамени склада нерівномірно: профілюючий — на «чотири», математику — на «п'ять». І це тому, що я на основному предметі трохи розгубилась, хоча матеріал знала добре. Проте знати звичайно, треба в тисячу разів більше. На екзамені я відчула це досить чітко.

— Сподіваюсь, що університет стане для мене тим океаном знань, в якому я з величезною захопленістю зроблю свою важку кругосвітну подорож, щоб принести з неї щось цікаве і корисне для суспільства. Саме так я уявляю собі романтику студентських років. Тільки в натхненному труді, про який я завжди мріяла, пов'язуючи свою мрію з Одеським державним університетом.

На знімку: Ритуал посвячення в студенти. Ректор університету професор В. В. СЕРДЮК вручає символічний ключ до знань.

Фото М. РИЖАКА.

4 вересня 1981 р.

НА РІВЕНЬ НОВИХ ЗАВДАНЬ

Зі зборів професорсько-викладацького колективу

Напередодні учбового року відбулися загальні збори професорсько-викладацького складу університету, присвячені обговоренню підсумків роботи у 1980—1981 навчальному році і завдань на наступний навчальний рік.

З доповідю на зборах виступив ректор університету професор В. В. Сердюк. Колектив університету, зазначив він, включився в боротьбу за виконання історичних рішень ХХVI з'їзду Комуністичної партії, за виконання і перевиконання зобов'язань і планів нинішньої п'ятирічки.

Основна увага приділяється вдосконаленню форм і методів організації учбового процесу, і в першу чергу — підвищенню рівня знань студентів.

На сьогодні, продовжує ректор, в університеті нараховується 10 загальноуніверситетських кафедр і 9 факультетів, які мають у своєму складі 60 кафедр. Їх очолюють досвідчені вчені. Ми й надалі будемо піклуватись про поліпшення якісного складу професорсько-викладацького колективу.

У новому навчальному році в університеті буде працювати 802 викладачі, проти 785 у минулому році. Всього у 1980 році захищено 6 докторських дисертацій та 51 кандидатська дисертація аспірантами та співзакочками. Необхідно посилити роботу з підбору кандидатів до аспірантури. Кафедри і факультети повинні активізувати роботу, спрямовану на посилення методичної допомоги аспірантам, вміло планувати обговорення проблем, які стосуються роботи аспірантів, контролювати виконання норм наукової роботи у відповідності з планами, активізувати проведення заходів, які сприяли б обміну науковою інформацією.

Абсолютна успішність студентів I і IV курсів в період літньої екзаменаційної сесії стаціонару склала 93 проценти. Успішність першокурсників бажає бути кращою (76,4 проценти). Стікі показники якості успішності у студентів-вечірників. Вони значно вищі від показників середніх по університету. Непогана успішність студентів заочного відділу: на I—V курсах перебуває у межах 88—91 процент проти 82—85 у минулому навчальному році. Успішність на VI курсах також вища від середніх показників. Доповідач звертає увагу на зниження успішності студентів III курсів. А тому тут необхідно звернути особливу увагу на планування і організацію учбового процесу.

Підвищення рівня якості навчання на багатьох факультетах задовільняє, але, разом з тим, показники якості навчання в цілому по університету не змінились до кращого.

На кожному етапі навчаннями повинні готовувати студентів до вирішення нових труднощів і більш відповідальних завдань. Поки що не завжди ми досягаємо повної готовності студентів сприятати новий матеріал, нові дисципліни, не завжди методично правильно організовуємо самопідготовку студентів. Так, напевне, у зв'язку з включенням до програм нових дисциплін успішність на фізичному і ряді інших факультетів знизилася.

Поліпшилась успішність із дисциплін кафедр суспіль-

них наук. У минулому 1979—80 навчальному році отримали позитивні оцінки 96,5 процента студентів стаціонару, у цьому році — 97,5 процента.

Минулій навчальний рік був продуктивним і в справі розробки та удосконалення кафедрами програм спецкурсів. Успішно велася також розробка програм курсів з всіх спеціальностей на фізичному, механіко-математичному, історичному факультетах. Складені технологічні карти на біологічному, геолого-географічному і філологічному факультетах. Складання цих методичних документів пов'язується з багатьма важливими аспектами учбово-методичної роботи кафедр.

Доповідач детально зупинився на питаннях підвищення кваліфікації викладачів, посилення з'язку науки з виробництвом, обміну досвідом наукової і виховної роботи, широкого застосування технічних засобів навчання. Зраз всіх факультетів і загальноуніверситетські кафедри мають у своєму розпорядженні 1397 одиниць технічних засобів навчання. У розпорядженні викладачів 30 кінофікованих аудиторій, 20 класів та кабінетів навчаючих машин, 2 аудиторії із замкнutoю телесистемою.

Аналізуючи науково-дослідницьку роботу в університеті, доповідач говорить про впровадження у практику 60 науково-дослідницьких робіт з економічним ефектом 3196 тис. крб. За підсумками I півріччя в ОДУ отримано 29 авторських посвідчень, 4 дипломи за участь у виставках, 32 дипломи за участь студентів у Всесоюзному конкурсі на кращу наукову роботу. У порівнянні з 1980 роком об'єм наукових досліджень виріс на 225 тис. крб. За минулій навчальний рік в університеті проведено ряд заходів, спрямованих на посилення наукової діяльності студентів, залучення їх до участі в науково-дослідницькій роботі. На ХХVI звітній студентській конференції, яка проходила з 6 по 10 квітня 1981 року, було заслушано 750 доповідей. В роботі цієї конференції взяли участь представники 20 університетів братніх республік країни. Слід відзначити високий рівень підготовки студентів до участі у конференції кафедр філософії, історії КПРС, фізичного, механіко-математичного і біологічного факультетів. У 1981—1982 навчальному році ми плануємо подати на республіканський конкурс із природничих і гуманітарних наук 220 студентських робіт.

Необхідно гаряче підтримати, — говорить доповідач, — цінну ініціативу колективу Харківського, Донецького політехнічних і Дніпропетровського металургійного інститутів, які взяли підвищені зобов'язання, спрямовані на поліпшення якості підготовки молодих спеціалістів, ефективніше використання наукового потенціалу. ЦК Компартії України схвалив цю ініціативу. Творчий союз вищої школи і виробництва має величезне значення для дострокового виконання п'ятирічного плану.

Ректор університету професор В. В. Сердюк познайомив присутніх з планами роботи, з найважливішими завданнями в світлі рішень ХХVI з'їзду КПРС, які необхідно вирішити колективу професорсько-викладацького складу університету. Доповідач висловив впевненість

у тому, що колектив університету з честью виконає ці великі завдання і підвищені зобов'язання, прийняті у відповідь на історичні рішення ХХVI з'їзду КПРС.

Потім почалось обговорення доповіді.

На трибуні завідуючий кафедрою філософії природничих факультетів професор М. І. Сетров.

— Найважливішою подією нашого вузівського життя, — говорить промовець, — був республіканський семінар завідуючих кафедрами суспільних наук, який відбувся у м. Севастополі у травні цього року. Семінар став хорошою школою ідейно-виховної та учбової роботи для всіх суспільствознавців України. Його матеріали та рекомендації детально обговорені на засіданні кафедр суспільних наук і включені до виконання у плані роботи на новий навчальний рік і п'ятирічку в цілому. На засіданнях секцій ми отримали конкретні вказівки і рекомендації з питань організації учбової та ідейно-виховної роботи зі студентами, на цих питаннях зосереджується увага у нашій науково-дослідницькій роботі. Особливо важливими є вимоги використання інтенсивних форм і методів організації учбово-методичного процесу. Цим вимогам відповідає, наприклад, і поділ кафедри філософії нашого університету. На сьогодні у нас дві нові кафедри філософії. Життя довело, що це захід покликаний чіткіше організовувати роботу на факультетах, а сам процес навчання і науково-дослідницької роботи зробити інтенсивнішим.

Промовець зупинився на питаннях тематики господарських робіт кафедр філософії університету, говорить про роботу кафедр філософії у галузі соціологічних досліджень. Викладачі кафедри філософії прийняли зустрічний план у галузі наукової роботи і вирішили свою колективну монографію завершити не за п'ять, а за три роки, з тим, щоб до кінця п'ятирічки вона була вже опублікована.

Завідуючий кафедрою теплофізики доцент М. М. Чесноков говорив про необхідність підвищення якості студентських дипломних робіт.

Посилуючи щоденний контроль і керівництво студентами у цій галузі, — говорить він, — ми досягли того, що кожного року із стипендіатами отримують добре та відмінні оцінки. 45 дипломних робіт впроваджені у виробництво і дали чималій економічний ефект. Промовець пропонує розширити межі цієї наукової роботи, сміливіше впроваджувати у практику дослідження комплексних дипломних робіт із зачлененням до виконання однієї роботи декількох кафедр, а також різних вузів Одеси, говорить про необхідність поліпшення постановки рецензування дипломних робіт.

Проректор університету з наукової роботи професор І. П. Зелінський говорить про чудову ініціативу колективів Харківського, Донецького політехнічних і Дніпропетровського металургійного інститутів, які взяли підвищені зобов'язання з метою поліпшення якості підготовки спеціалістів та ефективнішого використання науково-технічного потенціалу. Соціалістич-

ними зобов'язаннями цих інститутів намічено підвищити якість учбового процесу, виконати ряд високоекспективних наукових розробок, які сприяли б росту продуктивності праці, економії сировини, матеріалів, палива, підвищенню надійності та довготривалості продукції. Ця ініціатива трьох вузів республіки схвалена Центральним Комітетом Компартії України.

Включившись у Всесоюзне соціалістичне змагання під девізом «Творчий союз вищої школи і виробництва — на службу п'ятирічці», детально проаналізувавши резерви, які мають підрозділи університету, колективи наших кафедр, наукові заклади, проблемні і галузеві лабораторії взяли підвищені зобов'язання: виконати додатково до плану 1981 року господарських науково-дослідницьких робіт на суму 500 тисяч карбованців. Довести загальний об'єм господарських НДР до 6,3 млн. крб.; всього за роки одинадцятої п'ятирічки виконати додатково наукових досліджень на суму 5 млн. крб.; довести економічний ефект від впровадження у виробництво в результаті господарських і держбюджетних робіт у 1981—1985 роках до 10,5 млн. крб., а в цілому за п'ятирічку досягти економії не менше 42 млн. крб.; додатково до 64-ї річниці Великого Жовтня завершити річний об'єм досліджень із 22 держбюджетних тем; підвищити вагу найважливішої тематики у загальному об'ємі науково-дослідницьких робіт не менше ніж на 20%; захистити у 1981—1985 роках не менше 20 докторських та 170 кандидатських дисертацій.

Промовець зупиняється на участі студентів в науково-дослідницькій роботі, на зачлененні їх до роботи СКБ, у різних конференціях, конкурсах та виставках.

Про поліпшення роботи підготовчого відділення університету, про проблеми, які стоять перед цим підрозділом ОДУ говорив декан підготовчого відділення доцент А. Л. Пішевський. На питаннях удосконалення учбово-виробничої практики зупинився декан геолого-географічного факультету доцент О. І. Полоса. Доцент кафедри вищої математики В. М. Євтухов доповів про результати письмових іспитів студентів, підняв питання про поліпшення планування і контролю за самостійною роботою студентів.

Секретар парткому університету доцент Л. Х. Калустян зупинився на питаннях з підбору, розстановки і виховання кадрів, підвищення педагогічної майстерності. Лінія на зміцнення кафедр, — говорить він, — повинна бути провідною у новому навчальному році, в одинадцятій п'ятирічці. Партійним, громадським організаціям університету слід рішуче позбуватись того, що ще заважає в роботі, створювати обстановку високої відповідальності і дисципліни, створювати такий моральний клімат у нашому середовищі, який сприяв би вирішенню завдань, поставлених перед нами ХХVI з'їздом КПРС і ХХVI з'їздом Компартії України.

Спільні збори професорсько-викладацького колективу Одеського державного орденом Трудового Червоного Прапора університету імені І. І. Мечникова прийняли рішення з обговорюваного питання.

Очевидно, що тут завідуючі кафедрами не займаються глибоким аналізом станову учбового процесу на перших курсах. Деканам, завідувачам кафедрами, учбовій частині, кураторам, громадським організаціям необхідно посилити вимогливість, контроль за учбовим процесом, за читанням лекцій, їх науковою та ідеальною спрямованістю, за самостійною роботою студентів, особливо першокурсників.

Промовець зупиняється на питаннях удосконалення учбового процесу на заочній і вечірній формах навчання.

— Завдання у справі підготовки спеціалістів, — говорить він, — це одночасно і завдання їх комуністичного виховання, адже життєва позиція людини визначає і її професійне обличчя. Нам необхідно рішуче поліпшити трудове, моральне та ідеально-політичне виховання. До цієї важливої справи не можна підходити формально. Необхідно повіщати виховувати всезростаючі запити студента до якої дисципліни — це людина, яка відповідає за формування свого погляду на університет. Він зобов'язаний постійно спілкуватись з молоддю, бути в центрі життя мас, знати настій, запити, побут студентів. Факультетські організації, кафедри, куратори накопичили у цій справі позитивний досвід. Слід надати пріоритет використанням виробництва, спрямовану на виховання активної життєвої позиції у наших студентів. Виховна робота відіграє при підготовці молодих спеціалістів провідну роль, адже наукові факти старіють, можуть забутись, а характер принципи залишаються на все життя.

Настійна вимога часу — піднести ефективність використання наукового потенціалу нашого колективу. Необхідно зосередити увагу на фундаментальних дослідженнях, на вирішенні проблем, важливих для економіки країни. Колектив університету гаряче підтримує ініціативу трьох провідних вузів республіки — Харківського, Донецького політехнічних і Дніпропетровського металургійного інститутів, які взяли підвищені зобов'язання з поліпшення якості підготовки спеціалістів та ефективнішого використання наукового потенціалу. Як відомо, ця ініціатива схвалена ЦК Компартії Укра

Нові книги

ДНІПРОВА РАЙДУГА НАД ГАНГОМ

(Підручник української мови для університетів Індії)

П'ятнадцять років тому Спілка письменників України одержала пакунок з Індії, в якому містився конспект лекцій з української мови, прочитаних індійським мовознавцем Ашотом Чакраборти на початку 1966 року в Делі. Перший в Індії гурток української мови з тримісячним курсом був організований для бажаючих за сприянням Культурно-інформаційного центру при посольстві СРСР.

Газета «Літературна Україна» у травні того ж року проінформувала громадськість республіки про цю працю індійського лінгвіста, привітала його намір і відзначила, що широкі кола іноземних дослідників і планувальників української мови й літератури поповнили ще одним активним і здібним науковцем.

Примірник «Літературної України» був надісланий до Індії. Відбувся обмін листами між індійським вченім та Олесем Гончаром, Євгеном Кирилюком, тодішнім директором Центральної наукової бібліотеки Академії наук УРСР І. С. Черненком, київським науковцем-фізиком та перекладачем зі східних мов І. П. Дзюбом. На адресу А. Чакраборти пішли книги про Україну, її історію та культуру, твори українських класиків і радянських письменників. Були висловлені й дружні поради щодо сучасних філологічних питань.

Минули роки, і от перед нами видана у Делі ошатна книжка з білою суперобкладинкою, на якій репродуктовано зображення Тараса Шевченка з пам'ятника у Харкові. На супері великими літерами зазначено: «Українська мова». Нижче — «Частина I. Ашот Чакраборти».

Книжка написана по-англійськи, Вона відкривається на-

друкованою українською мовою на окремій сторінці славновісною першою строфою Шевченкового вірша «Думи мої...». Після цього йде коротке вступне слово заступника професора Школи міжнародних досліджень університету імені Джавахарлала Неру в Нью-Делі М. Л. Сондгі. У стислому вступі автор розповідає про історію створення книги, дякує київським діячам культури, які допомогли йому у створенні підручника.

Далі вміщено спеціальний розділ «Застосування робочого знання слов'янських мов», де А. Чакраборти мотивує потребу вивчення української та інших слов'янських мов для науковців, фахівців різних галузей, бібліотекарів, студентів Індії, зважаючи на велику кількість наукової і спеціальної літератури, що виходить у слов'янських країнах, та на зростання всеобщих зв'язків з цими країнами і, насамперед, із Радянським Союзом.

У розділі «Україна через віки» автор високо оцінює діяльність Києво-Могильовської академії, творчість Сковороди, Шевченка, Франка та інших класиків нашої літератури, відзначає історичну роль Жовтневої революції та ленінської національної політики для розвитку української культури, називає найвидатніших радянських письменників. А. Чакраборти констатує високий розвиток української сучасної мови у різних сферах її вжитку — як мови науки, техніки, політики, філософії, художньої літератури, наводить дані про видавницу справу на Україні.

П'ять основних розділів підручника такі: «Українська абетка», «Вступ до дієсловів української мови», «Документний і недокументний види», «Вступ до прийменни-

ків» та «Українська морфологія».

Граматичні ілюстрації переворостяють у матеріал для читання, що має вже літературне значення і може до певної міри служити й ілюстрацією життя, побуту, національного характеру українців. Добір цитат засвідчує дуже ретельну й кваліфіковану працю автора підручника, добре знання ним української літератури. Адже зі сторінок книжки до індійців заговорив 21 український письменник! Називаю всіх, кого представив Ашот Чакраборти у своєму підручнику: І. Котляревський, Т. Шевченко, Марко Вовчок, Панас Мирний, С. Руданський, Л. Глібов, І. Манжура, М. Конюбинський, І. Франко, Леся Українка, В. Стефанік, М. Черемшина, С. Васильченко, Г. Тичина, М. Рильський, В. Сосюра, А. Головко, Я. Галан, А. Малишко, О. Гончар, М. Стельмах.

Підручник закінчується списком із 24 запитань, на які мають відповісти студенти.

Перегорнувши останню сторінку цієї книжки, не можемо не згадати того, що поява такого видання стала можливою тільки в умовах дальнього поглиблення всеобщого співробітництва між СРСР та Індією, в тій атмосфері дружби й взаєморозуміння, що існує між нашими державами, і численні докази, які ми бачимо в найрізноманітніших сферах економічного і культурного життя.

І хай цей підручник — тільки початковий, полегшений варіант знайомства з українською мовою, проте підготовлена книжка на високому науковому і методологічному рівні, вона дає основу для поглиблення зацікавленості українською мовою та літературою в Індії.

О. МИКІТЕНКО.

«НЕЛОЖНИМИ УСТАМИ»

Нова зустріч з провідним майстром художньої творчості — завжди радість. Такою радістю являється і нова книжка Павла Загребельного «Неложними устами», не дивлячись на те, що вона не роман, а — збірка статей, ессе, портретів. Та вона належить тій же міцній руці, тій же сильній творчій індивідуальності, котра подарувала нам 12 романів, з яких цілій ряд вийшов в золотий фонд української радянської літератури. І це не барвиста фраза. Давно ще студентом залишки прочитав я в журналі «Вітчизна» роман «День для прийдешнього» — про молодого архітектора, про пристрасну, вольову, цікаву натуру, що тягнеться втілювати в житті прекрасне наперекір всяким труднощам. І роман не забувався. Стоїть в уяві завжди десь поряд, світить, ніколи не затухаючи, хоча за багато років стільки перечитано, стільки забуто! Або — «Смерть у Києві», епічна, напрочуд мальовничя, бурхлива ріка історії часів Юрія Долгорукова. Він теж із незабутнім. А ще — «Роксолана», роман, котрий хотілося б назвати палкою думою про видатну українську

жінку — за його надзвичайно динамічний, самосвітній пафос. Він із тих художніх явищ, котрі обов'язково перевірюються згодом — в п'есу, кінофільм, оперу, живописну картину, які дають поштовх цілому потоку творів такого ж плану, бо в них найясніше звучить поклик часу, поклик рідної історії.

Талант добросовісний ніколи не йде за течією: не в його природі подавати твір без глибокої психологізації найменшого штриха, без вистражданого художнього компонування, що приводить до жданої природності, бо тільки вона і є непересічним в літературі явищем.

Тож приємно відзначити, що статті, ессе, портрети в даній книжці — теж першовідкриття: в них автор пристрасно, як художник, осмислює роботи колег по перу на фоні літературного явища, рамки якого надзвичайно широкі. Не дивно, що окремі з ессе непомітно для самого автора переростають в... повісті. Коли Томас Манн вирішив писати про Достоєвського статтю, друзі, знаючи його захоплення величним російським письменником, попереджували: «Бійтесь — ви

напишете книгу!». І вони майже вгадали. У П. Загребельного — подібна пристрасть. Навіть в короткій статті — «Землі орган могучий», (Пушкін), «Слово про Толстого», «Уроки Головка», «Григорій Тютюнник» та інші — відчувається розмах романіста, як і громадського діяча, людинолюбця. Саме тому чисто літературознавчі роздуми про ранню творчість Павла Григоровича Тичини вилились поступово в невелику, але прекрасну повість про автора «Сонячних кларнетів». Як художній жанр сприймається і портрет М. Чабанівського.

В кожній розмові, чуєш прихованій діалог із самим собою: чуже сприймається як особисте — з усіма його успіхами і вадами, над якими треба критично помислити, зробити вичерпний філософський, літературознавчий, історичний, технологічний аналіз-висновок, побачити перспективу. І тому, що це мислення людини великої ерудиції, великої живої душі, з нею надзвичайно приспівно зустріться, бо та зустір'я лишає в вас незабутній естетичний слід.

А. БОСОВ.

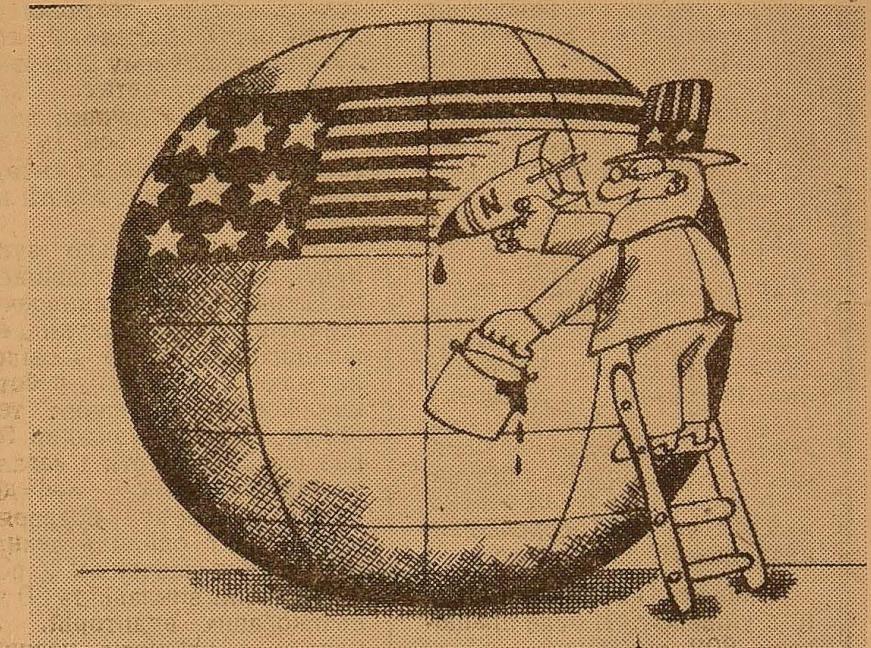
ОДЕСА—СЕГЕД ДРУЖБА УНІВЕРСИТЕТІВ

Продовжено договір про дружбу і співробітництво між Одесським і Сегедським університетами в м. Сегеді (УНР), куди виїздили ректор Одеського університету професор В. В. Сердюк (голова делегації), секретар парткому Л. Х. Калустян та голова профкому І. І. Каракаш.

Договір передбачає подальше розширення наукових та культурних зв'язків, обмін досвідом роботи, викладання лекцій, обмін виставками, літературою, науковими працями.

Делегація була прийнята першим секретарем Чонградського обкому УСРР Михаїлом Комочином.

Там, де панує капітал

ХУДОЖСТВО ПО-АМЕРИКАНСЬКИ

Оголошуємо «зоною життєвих інтересів США» майже чи не весь світ, нова американська адміністрація роздуває гонку озброєнь. [3 газет].

Малюнок із газети «ЮНГЕ ВЕЛЬТ» (НДР).

Західнонімецьке студентство протестує проти свого соціального положення. Багато представників молоді, яка навчається, вимушени були під час канікул заробляти гроші на навчання, а то й постійно поєднувати заняття з роботою. Гуртожитки не по кишені для переважної більшості студентів через їх ціни, які встановлені за них.

На зім'ї: двоє студентів з Кельну ходять вулицями у пошуках житла.

(Фотохроніка ТАРС).

ЩОБ НІКОЛИ НЕ СТАРІТИ

В нашому університеті діють дві жіночі спортивно-оздоровчі групи. Кафедра фізичного виховання і спорту ОДУ приділяє велику увагу не тільки молоді, але і людям похилого віку, щоб зберегти і зміцнити їх трудову діяльність і продовжити життя. Під керівництвом чудових, люблячих свою справу викладачів А. В. Кришмаря, Т. Н. Маржари та піаністки Ш. Л. Воскобойникової тричі на тиждень ми «заряжаємося» здоров'ям, повною і вогнем життя. І це прекрасно!

Кожний учасник групи «Здоров'я» засвідчить, що

систематичні заняття спровадіють рівень фізичних і духовних сил, настрою, бажання невтомно працювати на благо Батьківщини і ніколи не ... старіти. То ж ми, ветерани праці, цирко дякуємо викладачам кафедри, котрі приділяють нам таку велику увагу.

П. І. ДМИТРАШКО,
доцент кафедри
генетики і молекулярної
біології.

Редактор В. НІКОЛАЄВ.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул.
П. Великого, 2, держуніверси-
тет, редакція газети «За нау-
кові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії,
206-841).

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13,
внутрішній 841 (з міста
206-841).